

Nijmegen, 4 juni 2020

Schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders ex artikel 39 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad.

Betreft: democratische basis van de noodverordening

Geacht college,

Sinds het begin van de Coronacrisis is er in Nijmegen een noodverordening van kracht met daarin de regels die zijn afgekondigd om deze crisis te bestrijden. Deze noodverordening wordt voor de hele veiligheidsregio vastgesteld door de voorzitter van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en wordt regelmatig geactualiseerd.

Geen democratische controle door de gemeenteraad

Op grond van artikel 176 van de Gemeentewet moet een noodverordening die wordt afgekondigd in een gemeente, in de volgende raadsvergadering door de gemeenteraad worden bekrachtigd. Maar voor de noodverordening die geldt voor de hele veiligheidsregio, hoeft dat niet. Verantwoording vindt pas achteraf plaats, na afloop van de ramp. Noch het Nederlandse parlement, noch de gemeenteraden zijn direct inhoudelijk betrokken bij de invoering en beëindiging van de regels uit de noodverordening. Zoals de Raad van State zegt: de democratische controle is op het niveau van de veiligheidsregio's feitelijk bijna afwezig¹.

Beperking van grondrechten mag alleen bij wet

In de Gemeentewet is nadrukkelijk gesteld (artikel 176 lid 1) dat in een noodverordening niet van de in de Grondwet gestelde bepalingen kan worden afgeweken. Dat kan alleen in een landelijk geldende formele wet. Dat betekent dat in principe ook in een noodverordening de grondwettelijke vrijheden gerespecteerd dienen te worden. In deze noodverordening die nu voor de veiligheidsregio Gelderland-Zuid geldt, worden de grondwettelijke vrijheden juist fors ingeperkt.

Inmiddels is door wetenschappers en door de Raad van State in haar advies aan de Tweede Kamer aangegeven dat maatregelen uit deze noodverordening in strijd zijn met de Grondwet en een goede landelijke wettelijke basis behoeven.

Goede wettelijke basis voor de toekomst

We hebben begrip voor het feit dat in de eerste fase van een crisis de overheid snel en duidelijk moet kunnen ingrijpen. Nu de crisis langer duurt dan enige andere crisis in het verleden en voorlopig nog niet voorbij is, vinden D66 en GroenLinks het ongewenst om onze maatschappij voor langere tijd in te richten op grond van noodverordeningen die de grondrechten ingrijpend blijven beperken terwijl er door de raad daarop geen democratische controle en legitimering kan plaatsvinden.

In de afgelopen weken zijn de maatregelen tegen het coronavirus steeds meer versoepeld. De samenleving wordt stap voor stap steeds meer geopend. Daarbij worden lastige keuzes gemaakt; welke bedrijven mogen wel of niet al open? In welke mate kunnen burgers meer gebruik maken van hun recht

---

¹ Zie de kritiek uit de wetenschap in de artikelen op [www. openbareorde.nl](http://www.openbareorde.nl) en het advies van de raad van state op <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@121106/w04-20-0139-vo/>

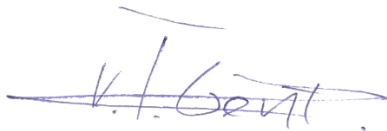
op samenkomst, privacy, bewegingsvrijheid of vrijheid van godsdienst? Daarmee worden de noodverordeningen steeds langer, ingewikkelder en lastiger te handhaven. Deskundigen spreken van een risico op willekeur.² Een goede democratische controle is daarbij van groot belang.

De fracties van GroenLinks en D66 hebben daarom de volgende vragen:

1. Deelt de burgemeester de conclusie dat een landelijke wettelijke basis voor alle maatregelen tegen het coronavirus wenselijk is en zo spoedig mogelijk in werking dient te treden? Wanneer wordt verwacht dat deze wet in werking treedt?
2. Deelt de burgemeester de conclusie dat, nu de democratische controle op de noodverordeningen feitelijk bijna afwezig is, de voorzitter van de veiligheidsregio als enige verantwoordelijk is voor het formuleren van heldere en duidelijke regels en dit oordeel niet op de rechter kan afschuiven?
3. De raad ontvangt wekelijks een zeer summiere terugkoppeling van de voorzitter van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Is de burgemeester bereid om in de veiligheidsregio GLZ te pleiten voor een duidelijker en inhoudelijker terugkoppeling aan de gemeenteraden in Gelderland-Zuid over de wijzigingen van de noodverordeningen, de uitleg en de achtergrond daarvan en de wijze waarop deze regels worden gehandhaafd?
4. Op welke wijze wordt bij het versoepelen van de maatregelen prioriteit gegeven aan de grondwettelijke vrijheden die nu worden beperkt, zoals de mogelijkheid om samen te komen, de mogelijkheid om naar de kerk of moskee te gaan en de vrijheid om mensen in persoonlijke levenssfeer te ontvangen?
5. Waarom vallen studenten die in studentenhuizen wonen in de noodverordening niet onder de term 'gezamenlijke huishouding' terwijl volwassenen kinderen die bij hun ouders verblijven daar wel onder vallen³? Bent u bereid om dit aan te passen, zodat de bewegingsvrijheid van studenten binnenshuis kan worden verruimd?

In afwachting van uw antwoord,

Hoogachtend,

Toon van Gent
Raadslid D66 Nijmegen

Jouke Osinga
Raadslid GroenLinks Nijmegen

---

²<https://www.gelderlander.nl/nijmegen/bruls-verbaasd-over-discussie-rond-coronaboetes-bonnen-helpen-tegen-verspreiding-virus-daar-gaat-het-om~ad9362ab/>

³ Zie ook de aangenomen motie in de Tweede Kamer (nr. 343, 25295) waarin de Tweede Kamer oproept om studenten in studentenhuizen geen boete te geven indien zij in huis geen 1,5 meter afstand houden.